

Med støtte fra:

**UNDERVISNINGS
MINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Kultur⁺

Fake news

Mål

- + Du kan identificere og diskutere motiverne for at sprede fake news.

Baggrund

Fake news kan være forskellige ting. Ifølge forfatteren Mads Vestergaard er det nyheder, som giver sig ud for at være en rigtig nyhed, men ikke er det.

Formålet med fake news kan være at få mange besøgende på en hjemmeside – så kalder man den usande nyhed for clickbait.

Fake news kan også være satire, som bliver misforstået eller det kan være nogen, som har et politisk formål og derfor spreder forkerte informationer om andre lande eller politikere.

Den amerikanske præsident Donald Trump beskylder ofte sine politiske modstandere eller medierne for at sprede falske informationer om ham og kalder det så for fake news, uanset om det er det eller ej.

Fake news kan på den måde være et reelt fænomen, hvor der er tale om misinformation, men begrebet fake news kan også bruges til at få andre til at lyde utroværdige for selv at fremstå bedre. Det er derfor vigtigt selv at kunne opdage, når der er tale om fake news og undersøge, hvad den rigtige nyhed er.

Case 1: Attentatet mod Boris Johnson

I august 2018 kunne man læse, at den engelske politiker Boris Johnson angiveligt skulle være mål for et attentat. Boris Johnson var tilhænger af Brexit – altså at England skal ud af EU. Johnson var på det tidspunkt ikke premierminister endnu, men var favorit til at blive det og en stor tilhænger af Brexit. Attentatet skulle være planlagt af britiske EU-tilhængere, som ikke ønskede Brexit. Senere fandt man ud af, at det sandsynligvis var et russisk spionnetværk, der havde startet historien. At historien var fake news kunne man se, fordi hverken kilderne, der udtalte sig i artiklen eller de konti på sociale medier, der begyndte at sprede nyheden, var ægte.

Fra: <https://politiken.dk/udland/art7268135/Russisk-netv%C3%A6rk-har-udbredt-fake-news-om-brexit>

- Boris Johnson (CC BY-SA. Wikiuser - David Sedlecký).

Case 2: Dyresex i Danmark

Sex mellem mennesker og dyr har været ulovligt i Danmark siden 2015, hvor den daværende fødevarer-, landbrugs-, og fiskeriminister Dan Jørgensen var med til at gennemføre forbuddet.

Alligevel kunne man i 2007 læse en nyhed om, at der skulle åbne et dyrebordel i København, og at det i Danmark var en grundlovssikret ret at have sex med dyr. Den falske nyhed udsprang af det russiske medie Kolokol Rossii. Nyheden blev hurtigt spredt via de sociale medier, før det blev opdaget og understreget, at der er tale om fake news.

Fra: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/russiske-medier-spreder-falske-nyheder-om-dyresex-i-danmark>

Case 3: Russiske trolls og det amerikanske præsidentvalg

Donald Trump vandt den amerikanske valgkamp i 2016 og derfor kunne tiltræde som præsident i 2017. Efter valgkampen har man fundet ud af, at en organisation fra russiske Sankt Petersborg oprettede 470 falske konti på facebook og købte mere end 3000 reklamer i perioden 2015-2017.

Reklamerne kostede omkring 100.000 dollars og spredte budskaber om emner, der fyldte i valgkampen og som kunne skabe splid i den amerikanske befolkning. Budskaberne handlede fx om racespørgsmål og våbenkontrol. Efterforskere mener, at reklamerne har været et forsøg på at påvirke det amerikanske valg. Organisationen "Troll farm", der stod bag kampagnen er kendt for at

varetage den russiske regerings interesser ved at dele falske nyheder på de sociale medier, som får regeringen til at fremstå positivt.

Fra: <https://www.dr.dk/nyheder/udland/russisk-troldefarm-reklamerede-vildt-paa-facebook-under-amerikansk-valgkamp>

- Vladimir Putin og Donald Trump (CC BY-SA 4.0. Kremlin.ru).

Forståelsesspørgsmål

1. Besvar for alle tre cases:
 - a. Hvad var indholdet af den falske nyhed?
 - b. Hvordan blev den spredt?
 - c. Hvem startede (sandsynligvis) nyheden?
 - d. Hvordan fandt man ud af, at nyheden var fake?

Analyse af cases

1. Hvorfor tror du, nogen har haft interesse i at sprede nyheden om Boris Johnson?
2. Hvad ville du have tænkt, hvis nyheden om dyresex havde været sand? Tror du, det kan have været målet for afsenderen og hvorfor?
3. Nogen mener at nyheden om dyresex i Danmark, kan være Ruslands forsøg på at fremstille Europa som et sted, hvor folk opfører sig moralsk forkert. Hvis det er sandt, hvad skulle de få ud af det?

4. Hvis forskerne har ret i, at de russiske trolls ville påvirke det amerikanske valg, hvad skulle de så få ud af det?
5. Vi ved det ikke med sikkerhed, men meget tyder på, at den russiske regering har haft noget at gøre med de falske nyheder eller i hvert fald ikke gør noget for at stoppe dem. Hvilke argumenter kan de have for at sætte Europa og USA i et dårligt lys?

Problemstilling / diskussion

1. Nyheden om dyresex i Danmark blev opdaget af EU's antipropaganda-agentur, som er en særlig gruppe, der bl.a. arbejder med at afsløre fake news. Er det nødvendig med den slags enheder for at indgå fake news, eller må vi hver især blive bedre til at spotte det?
2. Tror du man kan stoppe fake news helt? Hvorfor/Hvorfor ikke?
3. Diskuter udsagnet: Udbydere af sociale medier som facebook og twitter er private virksomheder, så de har ikke noget ansvar for at stoppe fake news.
4. Er det et problem, at der findes fake news på nettet?
5. Formuler selv flere problemstillinger om emnet.

Produkt – Lav en kampagne mod fake news

Hvordan kan en kampagne mod fake news se ud? Lav slogans, der fortæller, hvilke konsekvenser fake news kan have.

På hjemmesiden bighugelabs.com kan du fx lave badges som merchandise til din kampagne. Med programmet badge maker kan du kombinere billeder og tekst, så dit budskab bliver tydeligt.

Budskaber har det med at forsimple indholdet, så pas på du ikke selv kommer til at sprede fake news om fake news.

Lav derefter en kort fremlæggelse af din kampagne, hvor du forklarer dine valg.

Undringsspørgsmål

- + Kan man tillade sig at fjerne fake news fra nettet i lande, hvor der er presse- og ytringsfrihed?
- + Hvilke andre undringsspørgsmål kan du selv stille til emnet?

For kilde 1 og 2 gælder følgende licens:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.da>

Det sidste billede er fra wikimedia commons med CC0-licens.